

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.12.2014 г.
COM(2014) 738 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

**СЕДМИ ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД
ЗА РИБАРСТВО (2013 г.)**

{SWD(2014) 352 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	1
2.	ОБЩА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР	1
2.1.	Финансово изпълнение на ЕФР от държавите членки.....	1
2.2.	Основни области на намеса на ЕФР.....	3
2.3.	Изменение по приоритетни оси.....	3
2.4.	Изпълнение на бюджета от Комисията.....	4
2.5.	Използване на техническа помощ от държавите членки	5
2.6.	Използване на техническа помощ от Комисията	5
2.6.1.	Информационни технологии.....	5
2.6.2.	Помощно звено на Европейската мрежа на рибарските райони.....	5
2.6.3.	Проучвания.....	5
2.6.4.	Временно нает персонал.....	5
2.7.	Координация на ЕФР със структурните фондове и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).....	6
2.8.	Подготвителна работа за програмния период 2014—2020 г.: Европейски фонд за морско дело и рибарство.....	6
3.	ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР ПО ОСИ.....	6
3.1.	Ос 1.....	6
3.1.1.	Икономическо изпълнение на риболовния флот на ЕС през 2012 г. (на база на Годишния икономически доклад за 2014 г. — данни за 2012 г.).....	6
3.1.2.	Окончателно преустановяване на риболовни операции.....	6
3.1.3.	Временно преустановяване на риболовни операции.....	7
3.1.4.	Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност.....	7
3.1.5.	Социално-икономически компенсации за управлението на риболовния флот ...	7
3.2.	Ос 2.....	7
3.2.1.	Риболов във вътрешни водоеми.....	7
3.2.2.	Аквакултури.....	7
3.2.3.	Преработка.....	8
3.3.	Ос 3.....	9
3.3.1.	Рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки.....	9
3.3.2.	Разработване на нови пазари и рекламни кампании.....	9
3.3.3.	Пилотни операции.....	9
3.4.	Ос 4.....	9
4.	Първи оперативни заключения относно ЕФР за периода 2007—2013 г.	10

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

**СЕДМИ ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД
ЗА РИБАРСТВО (2013 г.)**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В съответствие с член 68 от Регламента за Европейския фонд за рибарство (ЕФР)¹ до 31 декември всяка година Комисията трябва да изпрати доклад относно изпълнението на ЕФР до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите. Докладът се основава на проверка и оценка от страна на Комисията на годишните доклади на държавите членки и на всякаква друга налична информация. В него е включен също така анализ на изпълнението на някои ключови мерки по линия на ЕФР.

В придружаващия работен документ на службите на Комисията е включено обобщение на изпълнението на ЕФР във всяка държава членка, както и пет таблици с подробна информация за финансовото изпълнение². В съответствие с Регламента в него е включено също така обобщение на одитите на създадените от държавите членки системи за управление и контрол, които се извършват от името на Комисията, и обобщение на резултатите от одитите на помощта по ЕФР, извършвани от държавите членки, като, по целесъобразност, са представени направените финансови корекции.

Настоящият доклад представя обща оценка на изпълнението на ЕФР от държавите членки и от Комисията през 2013 г. — последната година от програмния период. В някои случаи държавите членки предоставиха достатъчно данни, за да се направи анализ за по-продължителен период — до 31 май 2014 г. — като по този начин беше дадена по-цялостна картина за текущото изпълнение на ЕФР на място по-малко от две години преди крайния срок за изпълнение на ЕФР (31 декември 2015 г.).

2. ОБЩА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР

2.1. Финансово изпълнение на ЕФР от държавите членки

Сертифицираните междинни плащания, изпратени от държавите членки през 2013 г., възлизат на 544 млн. EUR спрямо 589 млн. EUR през 2012 г. Към 31 май 2014 г. поетите задължения по ЕФР са в размер на 3,413 млрд. EUR, което представлява увеличение от 18% спрямо 31 май 2013 г. (515 млн. EUR за една година).

Националното публично участие към 31 май 2014 г. е 2,088 млрд. EUR, което представлява увеличение от 360 млн. EUR спрямо 31 май 2013 г. (+21%). Тези цифри показват значително ускорено изпълнение на поетите национални задължения през предходните дванадесет месеца, което може да е признак, че държавите членки започват да преодоляват трудностите, възникнали в резултат на периода на фискална консолидация.

За същия период частното участие по подпомагани от ЕФР мерки възлиза на 2,497 млрд. EUR. Частно участие се установява главно в преработвателния сектор (42,67%), аквакултурите (23,25%) и инвестициите на борда на кораби (9,68%). Общо тези мерки представляват 75% от общото частно финансиране.

¹ Член 68 от Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета от 27 юли 2006 г. за Европейския фонд за рибарство, ОВ L 120, 15.8.2006 г.

² Таблица I. Финансово изпълнение в регионите по цел „Сближаване“.
Таблица II. Финансово изпълнение в регионите, които не са по цел „Сближаване“.
Таблица III. Финансово изпълнение в регионите по цел „Сближаване“ и в други региони.
Таблица IV. Планираните суми по ЕФР по приоритетни оси и държави членки.
Таблица V. Сертифицирани разходи по ЕФР по приоритетни оси и държави членки.

Общо инвестициите в сектора на рибарството и аквакултурите за периода 1 януари 2007 г. — 31 май 2014 г. възлязоха на 8 млрд. EUR: 42,67% от ЕФР, 26,11% от национално публично участие и 31,22% от частно финансиране.

От гледна точка на ефекта на лоста, всяко евро от поетите задължения за подпомагане от ЕФР води до поети задължения за национално подпомагане в размер на 1,34 EUR, от които 0,732 EUR частно финансиране и 0,612 EUR национално публично участие³. Този ефект на лоста до голяма степен, но не изцяло, се обуславя от правилата относно интензитета на помощта и съфинансирането. Например процентите на интензитета на помощта и на съфинансирането са едни и същи за аквакултурите, преработката и пускането на пазара и, дори националното публично участие да е сходно, при преработката частното участие е много по-голямо.

В таблицата по-долу са показани ефектите на лоста по оси и категории мерки:

Мерки	Ефект на лоста за 1 EUR в		
	Общо (публично + частно) национално финансиране (EUR)	Национално публично финансиране (EUR)	Частно участие във финансирането (EUR)
1.1: Окончателно преустановяване на риболовни дейности	0,711	0,705	0,006
1.2: Временно преустановяване на риболовни дейности	0,646	0,646	0,000
1.3: Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност	3,257	0,777	2,480
1.4: Дребномащабен крайбрежен риболов	0,655	0,429	0,227
1.5: Социално-икономически компенсации за управлението на флота	1,482	0,656	0,827
2.1: Аквакултури	1,613	0,435	1,179
2.2: Риболов във вътрешни водоеми	1,503	0,447	1,056
2.3: Преработка на рибата и пускане на пазара	2,503	0,542	1,961
3.1: Колективни дейности	1,152	0,930	0,221
3.2: Защита и развитие на водната фауна и флора	0,652	0,558	0,094
3.3: Рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки	0,756	0,611	0,145
3.4: Разработването на нови пазари и рекламни кампании	0,702	0,566	0,137
3.5: Пилотни операции	1,300	0,912	0,389
3.6: Изменения с цел пренасочване на риболовни кораби	4,204	1,567	2,637
4.1: Развитие на рибарските райони	1,153	0,441	0,712
5.1: Техническа помощ	0,483	0,480	0,003
Общо	1,344	0,612	0,732

³ Към 31 май 2014 г.

Най-важните ефекти на лоста могат да бъдат открити в мерките в подкрепа на измененията с цел пренасочване на риболовни кораби, инвестиции на борда на риболовните кораби, преработка на риба и аквакултури. Що се отнася до националното публично участие, ефектите на лоста са най-големи по отношение на мерките в подкрепа на измененията с цел пренасочване на риболовни кораби, колективните дейности, пилотните операции и инвестициите на борда на риболовните кораби. Най-важните ефекти на лоста по отношение на съфинансирането от частния сектор са свързани с измененията с цел пренасочване на риболовни кораби, инвестиции на борда на риболовните кораби, преработката на риба и пускането на пазара, аквакултури и риболов във вътрешни водоеми.

Горепосоченият общ ефект на лоста е под 1,67 EUR в резултат на Финансовия инструмент за ориентиране на рибарството (ФИОР) (2000—2006 г.)⁴, от който 0,56 EUR са национално публично подпомагане и 1,11 EUR — частна подкрепа.

2.2. Основни области за намеса на ЕФР

В таблицата по-долу са съпоставени равнищата на поетите задължения за петте най-често използвани мерки съответно до края на юли 2012 г., май 2013 г. и май 2014 г.:

31 юли 2012 г.	31 май 2013 г.	31 май 2014 г.
Окончателно преустановяване (19,61%)	Преработка (17,41%)	Преработка (16,65%)
Аквакултури (12,98%)	Окончателно преустановяване (17,25%)	Окончателно преустановяване (15,44%)
Преработка (12,79%)	Аквакултури (14,83%)	Аквакултури (14,43%)
Рибарски пристанища (10,89%)	Рибарски пристанища (11,46%)	Рибарски пристанища (11,61%)
Временно преустановяване (7,67%)	Временно преустановяване (7,40%)	Развитие на рибарските райони (9,25%)

Към 31 май 2014 г. положението в значителна степен беше същото като предходната година, с изключение на ос 4⁵, в която се наблюдава подобрение от почти 30% между май 2013 г. и май 2014 г. Както е обяснено по-долу обаче, по ос 4 все още има изоставане спрямо останалите.

Наблюдава се доста голямо съсредоточаване на поетите задължения по ЕФР върху тези пет мерки (67,39%). Стойността за 31 май 2014 г. обаче показва слабо понижение в сравнение със същата стойност за предходната година (68,86%). Освен постигнатия напредък по ос 4, подобна (слаба) промяна би могла да означава, че по други мерки се привличат повече финансови ангажименти, отколкото през предходни години.

Следва да се отбележи, че от тези пет области окончателното преустановяване е мярката, чиято значимост постоянно намалява (-21,5%). Същото важи за временното преустановяване, което представлява 6,76% от поетите задължения към 31 май 2014 г.

⁴ Измерен на равнището на сертифицираните плащания.

⁵ В рамките на ос 4 няма индивидуални мерки. Следователно съпоставянето на цялата ос с индивидуални мерки в рамките на други оси до известна степен изопачава сравнението.

(-12% спрямо 31 юли 2012 г.). Тази тенденция би могла да означава, че намалява значимостта на традиционните мерки за флота.

2.3. Изменение по приоритетни оси

В таблицата по-долу е показано изменението на относителното значение на общите поети задължения по приоритетни оси за периода от юли 2012 г. до май 2014 г.

Данните от таблицата потвърждават относителното намаление по ос 1 (-16%) и бързия напредък, който е постигнат по отношение на ос 4. Напредък е отчетен така също по ос 3, макар и с по-бавни темпове. Към 31 май 2014 г. ос 2 е най-важната, което съответства на първоначалното разпределение на финансирането от ЕФР.

Приоритетна ос	31 юли 2012 г.	31 май 2013 г.	31 май 2014 г.
Ос 1	33,05%	30,42%	27,77%
Ос 2	28,96%	32,64%	31,44%
Ос 3	27,59%	27,38%	28,46%
Ос 4	7,1%	7,2%	9,25%
Ос 5	3,29%	2,42%	3,07%

В таблицата по-долу е показана връзката между действителните поети задължения и планираните разходи за програмния период по приоритетни оси.

Приоритетна ос	31 юли 2012 г.	31 май 2013 г.	31 май 2014 г.
Ос 1	67,24%	74,36%	79,61%
Ос 2	56,6%	77,47%	86,77%
Ос 3	57,8%	67,31%	83,80%
Ос 4	28%	44,60%	56,89%
Ос 5	44,04%	44,60%	65,34%
Общо ЕФР	56,31%	67,37%	79,33%

Към 31 май 2014 г. са поети задължения за едва 79% от ЕФР. Въпреки ускоряването след месец юли 2012 г., все още не са поети задължения за значителна част от ЕФР, което, както в случая със сертифицираните плащания, поражда известна загриженост предвид това, че крайната дата за допустимост на разходите е 31 декември 2015 г.

По оси 2 и 3 се отчита най-голям напредък от гледна точка на поетите задължения, като най-голям напредък през референтния период има по ос 2. По ос 4 също се отбеляза бърз напредък, но все още има изоставане.

2.4. Изпълнение на бюджета от Комисията

Що се отнася до годишните поети задължения, през 2013 г. бяха заделени 16,4% (691,5 млн. EUR) от общите бюджетни кредити за периода 2007—2013 г., от

които 528,35 млн. EUR за регионите по цел „Сближаване“ и 163,15 млн. EUR за другите региони.

Що се отнася до плащанията, през 2013 г. бяха изплатени 12,7% (546,78 млн. EUR) от общите бюджетни кредити, от които 78,9% за региони по цел „Сближаване“ (431,35 млн. EUR) и 21,1% за другите региони (115,43 млн. EUR). Тези плащания бяха извършени под формата на предварително финансиране (за Хърватия) и междинни плащания. В приложение 1 и придружаващия работен документ на службите на Комисията е представена подробна информация.

2.5. Използване на техническа помощ от държавите членки

През 2013 г. 21 държави членки поеха задължения по бюджета за техническа помощ (ос 5). По-големи задължения бяха поети от Нидерландия (58,3% от средствата по ЕФР, разпределени за ос 5), Словения (51,6%), Обединеното кралство (51,2%), Португалия (38%), Полша (15,75%) и Испания (10,9%). Финансираните действия включват укрепване на административния капацитет, разработване на информационни технологии, публичност и информация, както и подпомагане на управлението и изпълнението на оперативните програми.

2.6. Използване на техническа помощ от Комисията

През 2013 г. Комисията пое задължение за 3,48 млн. EUR от бюджета за техническа помощ за следното:

2.6.1. Информационни технологии

За компютърно оборудване и услуги, свързани с поддръжката и развитието на информационните системи на Комисията, необходими за изпълнението на ЕФР — 0,35 млн. EUR.

2.6.2. Помощно звено за Европейската мрежа на рибарските райони

За помощното звено на Европейската мрежа на рибарските райони (FARNET) — 2,74 млн. EUR. През 2013 г. FARNET продължи да изпълнява основна роля за изпълнението на ос 4 от ЕФР чрез осигуряване на методологична и тематична помощ на ръководните органи и местните инициативни рибарски групи (МИРГ) (тематични семинари, специални срещи, подкрепа ad hoc в държавите членки). FARNET допринесе за видимостта на ос 4 чрез своя уебсайт, включително профили в няколко популярни социални мрежи (Facebook, Twitter, U-Tube, LinkedIn), събирането на примери за проекти с добри практики, редовен бюлетин и две издания на нейното списание.

2.6.3. Проучвания

За извършването на проучване относно „Изпълнението на ос 4 в ЕФР“ — 0,4 млн. EUR.

Проучването за изпълнението на ос 4, което се основава на едно изследване, направено през месец септември 2013 г. по инициатива на Комисията, показва, че 312 групи са подкрепили повече от 8500 проекта, като са създадени приблизително 8000 работни места и е докладвано, че други 12 500 работни места са запазени. По преценки, направени в проучването, подпомагането от Европейски фонд за рибарство чрез този новаторски подход е способствало за създаването на 220 МСП и микропредприятия. Има изгледи за повишаване на тези цифри след края на програмния период, като се има предвид, че изпълнението на място е отчело стабилен напредък след извършването на проучването.

Изпълнението на ос 4 доведе до коефициент на използване на средствата от 1,15, което означава, че едно евро от ЕФР е привлякло още 1,15 EUR (частни и публични). Освен

това МИРГ очакват, че 61 % от проектите ще продължат и след като спре подкрепата от ЕФР. Въпреки някои затруднения, като цяло не се наблюдава недостиг на проекти и търсенето на финансиране надхвърля предлагането.

В проучването са посочени също така ценни указания за подобряване на механизмите за изпълнение през периода 2014—2020 г. За 15 държави членки са издадени препоръки, специфични за отделните държави.

Докладът и неговото резюме са на разположение на уебсайта на ГД „Морско дело и рибарство“ на адрес: http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/axis-4/index_en.htm.

2.6.4. Временно нает персонал

За заплати на временно нает персонал, взел участие в изпълнението на ЕФР, по-специално във връзка с осигуряването на подходящ обхващане на официалните езици на ЕС — 0,85 млн. EUR.

2.7. Координация на ЕФР със структурните фондове и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)

Оперативните програми (ОП) показват, че от самото начало държавите членки осъзнават необходимостта при изпълнението на ЕФР да се гарантират съгласуваност и координация със структурните фондове, както и с ЕЗФРСР. Оперативните програми осигуряват информацията относно създадените (или в процес на създаване) системи в държавите членки, за да се избегне припокриване в съответствие с член 6 от Регламента за ЕФР. В годишните доклади за изпълнение на държавите членки не се посочват изрично фундаментални проблеми с координацията.

2.8. Подготвителна работа за програмния период 2014—2020 г.: Европейски фонд за морско дело и рибарство

През 2013 г. Комисията започна работа по предложение за нов фонд — Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) — който да бъде финансовият инструмент, подпомагащ реформираната обща политика в областта на рибарството (ОПОР) през периода 2014—2020 г. Предложението за ЕФМДР беше базирано до известна степен на оценката на изпълнението на ЕФР. В крайна сметка ЕФМДР беше приет през месец май 2014 г.

3. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР ПО ОСИ

3.1. Ос 1

3.1.1. Икономическо изпълнение на риболовния флот на ЕС през 2012 г. (на база на Годишния икономически доклад за 2014 г. — данни за 2012 г.⁶)

Данните за 2012 г., на които се базира Годишният икономически доклад (ГИД) за 2014 г., показват, че, макар приходите, реализирани от риболовния флот, да са намалели в сравнение с 2011 г., разходите са намалели дори повече, което прави риболовния флот на ЕС като цяло дори по-печеливш, отколкото през 2011 г. Понижението в приходите съответства на намалението на общото тегло и на стойността на морските продукти, разтоварени от флота на ЕС.

⁶ Данните, събирани от държавите членки по рамката за събиране на данни, са с 2-годишно изоставане.

Риболовният флот на ЕС реализира 6,9 млрд. EUR приходи, които възлязоха на 3,3 млрд. EUR в брутна добавена стойност, 1,3 млрд. EUR в брутни печалби и 458 млн. EUR в нетни печалби. Въпреки по-високите цени на горивото разходите за енергия до голяма степен бяха непроменени поради намаленото потребление на енергия от флота на ЕС. Това се дължи на различни фактори, в това число преминаването към по-енергийно ефективни риболовни съоръжения с подпомагане от ЕФР и национална публична подкрепа, намаляване на флота и промени в риболовните практики и динамиката на флота.

През 2012 г. тези като цяло положителни тенденции обаче не важаха за целия флот. Пет национални флота реализираха нетни загуби. А докато изпълнението на едромащабните флотове и риболовните флотове за далечно плаване се подобри през периода 2008—2012 г., това на дребномащабните флотове по-скоро се влоши.

Що се отнася до трудовата заетост, през 2012 г. броят на рибарите беше малко над 120 000 FTE (еквивалента на пълно работно време).

3.1.2. Окончателно преустановяване на риболовни операции

Към 31 май 2014 г. ЕФР беше подпомогнал 4087 операции за окончателно преустановяване (+2,5% повече спрямо 31 май 2013 г.), при общи публични разходи в размер на 898,58 млн. EUR, от които 527,03 млн. EUR от ЕФР.

Не се наблюдават значителни изменения в стойностите по операции спрямо предходната година. Общите разходи на операция са в размер на 220 064 EUR (четвърти по големина), от които 128 953 EUR представляват финансиране от ЕФР (трети по големина).

3.1.3. Временно преустановяване на риболовни операции

Макар и със слабо намаление спрямо предходната година в относително изражение, временното преустановяване продължава да бъде най-често използваната мярка от гледна точка на брой операции (61 715 операции, 51% от общия брой). Средните разходи на операция продължават да са най-ниските в ЕФР (по 6 158 EUR общи разходи, разходи от ЕФР в размер на 3 740 EUR), като след месец юли 2012 г. те намаляват (-3,3%).

3.1.4. Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност

Операциите в тези области запазват втората си позиция от гледна точка на най-често използвани набори от мерки на ЕФР (12 090 операции). Относителната им значимост обаче (9,99%) беше с 10% под стойността към 31 май 2013 г.

Общите инвестиции възлязоха на 415 млн. EUR, като общата публична част беше 173,23 млн. EUR. Участието на ЕФР към публичната част беше 97,48 млн. EUR (2,86% от общите поети задължения).

Разходите на операция бяха 34 327 EUR (наполовина на средните общи разходи), от които ЕФР е предоставил 8063 EUR (по-малко от 30% от средното участие на ЕФР). Частното участие на операция е 20 000 EUR.

3.1.5. Социално-икономически компенсации за управлението на риболовния флот

Операциите в тази област са относително малко на брой (5416 операции, 4,47% от общия брой) и са много малки от инвестиционна гледна точка (вторите най-малки за целия ЕФР).

Общите инвестиции възлизат на 152,8 млн. EUR, като общото публично участие е 101,92 млн. EUR. Участието на ЕФР беше 61,55 млн. EUR (1,8% от поетите задължения от ЕФР към 31 май 2014 г.).

Разходите на операция възлизат на 11927 EUR (20% от средните), от които ЕФР е предоставил 7205 EUR (25% от средното участие на ЕФР). Частното участие е много малко — 1632 EUR (10% от средното частно участие в мерки, подпомагани от ЕФР).

3.2. Ос 2

3.2.1. Риболов във вътрешни водоеми

Мерките във връзка с риболова във вътрешни водоеми (член 33 от Регламента за ЕФР) са малко на брой и много малки от гледна точка на инвестиции. Те са третият най-малко използван набор от мерки в рамките на ЕФР. Към 31 май 2014 г. операциите бяха само 944 (0,78% от всички операции). Стойността им възлиза на едва 0,36% от общите поети задължения от ЕФР — позицията с най-малко поети задължения. Те са също така петите най-евтини от гледна точка на поети задължения от ЕФР на операция в размер на 12967 EUR, което е по-малко от половината от средните разходи от ЕФР на операция (28192 EUR). Средната обща инвестиция на операция е 32456 EUR, като стойността ѝ е също така третата най-ниска. Средното национално публично участие е под 5800 EUR, а средното частно участие на операция е 13696 EUR.

3.2.2. Аквакултури

Мерките за аквакултури са една от най-големите области за инвестиции по линия на ЕФР. Броят на операциите е малък (6% от всички), но те поемат непропорционално голяма част от поетите задължения от ЕФР (14,45%). Общите разходи на операция са 179000 EUR (шести по големина), от които частното участие възлиза на 80600 EUR (4 пъти над средното частно участие), а участието от ЕФР е 68333 EUR — 2,5 пъти над средното. В абсолютно изражение до 31 май 2014 г. бяха инвестирани 1,287 млрд. EUR в 7209 операции за аквакултури, в това число 492,6 млн. EUR финансиране от ЕФР, 214,05 млн. EUR национално публично участие и 580,74 млн. EUR частно финансиране. Инвестициите в аквакултури са на второ място по големина за ЕФР — след инвестициите в преработката и значително по-напред от окончателното преустановяване.

Според годишния икономически доклад (данни за 2012 г.) обемът и стойността на продажбите са достигнали 1,39 млн. тона и 4,37 млрд. EUR през 2012 г. Това означава увеличение от 3% на обема и 10% на стойността между 2011 г. и 2012 г. Общият брой на предприятията беше около 15000, като 90% от тях бяха микропредприятия (с персонал под 10 души).

Според оценките в сектора на аквакултурите общият брой на работните места е около 80000, повечето от които на непълно работно време. Броят на заетите на пълно работно време малко е намалял, което може да е признак за тенденция към по-голяма специализация. На този фон средната заплата се е увеличила с 9% между 2011 г. и 2012 г.

Доходността в сектора на аквакултурите в ЕС се е понижала между 2011 г. и 2012 г., макар да е останала положителна. Производителността на труда в сектора е спаднала с 4% между 2011 г. и 2012 г. Печалбите от морски аквакултури бяха 165 млн. EUR, следвани от сектора на черупчестите организми с печалба от 32 млн. EUR и сектора на сладководната риба със загуби от 32 млн. EUR.

През месец септември 2014 г. Европейската сметна палата публикува специален доклад относно „Ефективност на подпомагането от ЕФР за аквакултури“. В доклада се разкрива, че мерките за подпомагане на аквакултури през периода до 2013 г. не са били добре планирани и изпълнявани на равнище ЕС и държави членки и че средствата от ЕФР не са използвани рентабилно и ефективно за подпомагане на устойчивото развитие на аквакултурите.

Одиторите установиха, че рамката на равнище ЕС и държави членки не е подходяща за постигането на целите на ЕС за устойчиво развитие на аквакултурите. Националните стратегически планове и оперативните програми на държавите членки не осигуряват достатъчно ясна база за подпомагане на аквакултурите и държавите членки не разполагат със съгласувана стратегия за този сектор. Насочването на средствата от ЕФР към проекти за аквакултури често не е било на ниво, като одиторите установиха, че проектите обикновено не са успявали да постигнат планираните резултати.

Докладът е на разположение на адрес:

http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_10/QJAB14010ENC.pdf.

С цел да гарантира, че наличните средства на ЕС за аквакултури се изразходват по целенасочен начин, както и вследствие на приемането на стратегическите насоки⁷ за устойчивото развитие на аквакултурите, Комисията призова националните органи да изготвят техните многогодишни национални стратегически планове за всяка държава членка. В тези планове се разглеждат важните фактори, които възпрепятстват развитието на аквакултурите в ЕС (необходимостта от опростяване на административните процедури и гарантиране на достъпа до пространство и вода чрез интегрирано пространствено планиране, подобряване на конкурентоспособността на сектора, както и използване на конкурентните предимства на аквакултурите в ЕС (равнопоставени условия на конкуренция)). Комисията ще използва тези планове, за да помогне на държавите членки в определянето на приоритетите за проекти, които могат да бъдат финансирани чрез новия фонд. Наред с препоръките на Съда и поуките, извлечени за периода 2007—2013 г., Комисията се надява да види един по-ориентиран към резултатите подход към инвестициите в сектора на аквакултурите, подкрепени от Европейския фонд за морско дело и рибарство.

3.2.3. Преработка

Що се отнася до преработката, както е обяснено в предходните доклади за изпълнението на ЕФР, дори операциите по преработка да са относително малко на брой (4,18% от всички), те представляват значителна част от поетите задължения от ЕФР (16,65%). Следните държави членки изразходват за преработка повече от 16% от бюджета на своите оперативни програми (финансова подкрепа — национална и от ЕС): Австрия (40%), Литва (26%), Португалия (25%), Словакия (24%), Латвия (23%), Малта (22%), Обединеното кралство (18%) и Естония (17%). Държавите членки, които изразходват по-малко от 5% от бюджета на своите ОП, са Франция (4%), Белгия (2%) и Нидерландия (2%).

Разходите от ЕФР на операция (112 400 EUR) са четири пъти по-големи от средните разходи от ЕФР (пети като абсолютна стойност). Частното участие (220 358 EUR) е около 10 пъти по-голямо от средното участие на ЕФР — най-голямото в абсолютно изражение. Общите разходи на операция (393 718 EUR) са втори по-големина, като държави членки като Португалия, Литва, Малта и Гърция предоставят подкрепа над

⁷ Стратегически насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на ЕС, COM(2013) 229

500 000 EUR на операция. Преработката привлича високи равнища на частно финансиране. Общите инвестиции в сектора на преработката към 31 май 2014 г. възлизат на 1,99 млрд. EUR за 5057 операции. Това включва 568,4 млн. EUR, финансирани от ЕФР, 308 млн. EUR от национално публично финансиране и 1,114 млрд. EUR от частно финансиране.

3.3. Ос 3

3.3.1. Рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки

Към 31 май 2014 г. ЕФР участваше с финансиране в 1446 инфраструктурни проекта (1,2% от всички операции на ЕФР).

Общите инвестиции възлизат на 695,97 млн. EUR, като публичното участие е 639,6 млн. EUR (396,4 млн. EUR са предоставени от ЕФР).

Инфраструктурните проекти са най-скъпи от гледна точка на общи инвестиции на проект (481 306 EUR), от гледна точка на финансиране от ЕФР (274 111 EUR, почти 10 пъти повече от средното) и от гледна точка на национално публично участие (167 518 EUR). Частното финансиране на проект (39 677 EUR, близо два пъти по-голямо от средното частно участие) е скромно само по себе си и относително незначително в сравнение със същата цифра за преработка.

3.3.2. Разработване на нови пазари и рекламни кампании

Към 31 май 2014 г. броят на финансираните операции в тази област беше относително малък (2232 операции, 1,84% от всички). Съответните суми обаче бяха значителни: общи инвестиции в размер на 222,22 млн. EUR, с публично участие от 204,4 млн. EUR (130,56 млн. EUR, предоставени от ЕФР, 3,82% от общите поети задължения от ЕФР).

Операциите в тази област са най-евтините в ос 3. Общата инвестиция на проект е 99 560 EUR — 58 492,5 EUR са предоставени от ЕФР, 33 082 EUR от национално публично участие и 7 985 EUR от частно финансиране.

3.3.3. Пилотни операции

Пилотните операции са с ключово значение за насърчаване на иновациите в ЕФР. В шестия доклад за изпълнението на ЕФР Комисията изрази своята загриженост по отношение на малкия брой операции и силната зависимост на тези операции от публичната подкрепа. Цифрите към 31 май 2014 г. потвърждават тази загриженост. Броят на операциите (592) продължава да бъде много малък (0,49% от всички), въпреки постигнатия значителен напредък спрямо 31 май 2013 г. (+18%).

Общата инвестиция на операция (350 193 EUR) е третата по големина в рамките на целия ЕФР и продължава да се повишава. Ефектът на лоста остава под средното равнище за ЕФР, особено по отношение на частта от частния сектор, която дори е намалела в сравнение с предходната година. Това показва нежеланието да се влагат частни средства в рискови проекти.

3.4. Ос 4

Изпълнението на ос 4 значително напредна през 2013 г. Изпълняващите ос 4 общо 21 държави членки избраха своите МИРГ и към месец май 2014 г. броят на групите беше достигнал 312.

2013 г. беше доста натоварена година за всички заинтересовани страни, МИРГ и организатори на проекти по ос 4, както и за управляващите и междинните звена, които активно подготвяха, подбираха, одобряваха и изплащаха проекти. Съответните цифри

показват стабилно увеличение на одобрението на проекти: макар в края на 2012 г. на място да са били подбрани едва 2756 проекта, тази цифра само за една година е скочила на 6353 проекта. Тази тенденция продължи и към 31 май 2014 г. бяха одобрени 8800 проекта с общи поети задължения от ЕФР в размер на 328 млн. EUR. По оценки общата стойност на тези проекти беше над 690 млн. EUR.

През 2013 г. някои държави членки промениха своите разпределения по ос 4. Двете държави членки с най-големи бюджети по ос 4 (Полша и Румъния) наскоро намалиха своите разпределени средства, вследствие на което общият бюджет на ос 4 стана малко над 500 млн. EUR.

4. ПЪРВИ НАБОР ОТ ОПЕРАТИВНИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ОТНОСНО ЕФР ЗА ПЕРИОДА 2007—2013 Г.

- Подобрение има както по отношение на поетите задължения, така и по отношение на сертифицираните разходи на равнище държави членки, но все още има какво да се желае.

Към края на 2013 г. — само две години преди края на изпълнението на ЕФР — сертифицираните междинни плащания, изпращани от държавите членки, представляваха малко над половината от общото разпределени средства от ЕФР. На този етап размерът на поетите задължения на национално равнище е значително по-висок (80%), но все още е под идеалните/очакваните 100%.

Възможно е тези ниски стойности в края на програмния период да показват, че държавите членки няма да могат да използват изцяло 20% от средствата, които са на разположение в подкрепа на изпълнението на ОПОР, освен ако не се отпуснат допълнителни средства през остатъка от времето до края на програмния период, т.е. 31 декември 2015 г.

- Потвърдени бяха тенденциите, очертани в предходни доклади за изпълнението: мерките за флота, макар и все още значими, постепенно са намалели. Аквакултурите и преработката продължават да бъдат важни за ЕФР области за инвестиции. Ос 4 бележи постепенен напредък.

През последните две години (2012—2013 г.) се наблюдава намаление на подкрепата от ЕФР за мерки по ос 1, докато подкрепата за мерки по ос 2 се увеличава както за аквакултурите, така и за преработката, с високо равнище на частното финансиране при преработката. Инвестициите в аквакултури бяха втори по големина за ЕФР след преработката. По ос 3 също изглежда има напредък, макар и с по-бавен темп. През 2013 г. изпълнението на ос 4 напредваше добре, но все още изостава спрямо останалите.

- Общо заключение по одита. През 2013 г. ГД „Морско дело и рибарство“ извърши преглед на работата на одитните органи в някои държави членки. Извършен беше одит на седем оперативни програми. Заключението на ГД „Морско дело и рибарство“ е, че във всички случаи становищата на одитните органи са били надеждни (макар да са необходими определени подобрения).

ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЕФР ОТ КОМИСИЯТА В РЕГИОНИ ПО ЦЕЛ „СБЛИЖАВАНЕ“ И ДРУГИ РЕГИОНИ

Държава		Решени а	Поети задължения б	Платени в	% (б) / (а)	% (в) / (а)
Белгия	Период 2007— 2013 г.	26 261 648,00	26 261 648,00	15 856 227,33	100,00 %	60,38%
	Финансова година: 2013 г.	4 566 926,00	4 566 926,00	0,00		
България	Период 2007— 2013 г.	71 742 671,00	71 742 671,00	30 422 962,96	100,00 %	42,41%
	Финансова година: 2013 г.	14 817 432,00	14 817 432,00	5 920 289,26		
Чешка република	Период 2007— 2013 г.	27 106 675,00	27 106 675,00	19 509 468,35	100,00 %	71,97%
	Финансова година: 2013 г.	4 395 714,00	4 395 714,00	0,00		
Дания	Период 2007— 2013 г.	133 675 169,00	133 675 169,00	83 243 496,02	100,00 %	62,27%
	Финансова година: 2013 г.	20 249 424,00	20 249 424,00	2 127 292,84		
Германия	Период 2007— 2013 г.	137 537 645,00	137 537 645,00	81 831 242,83	100,00 %	59,50%
	Финансова година: 2013 г.	22 785 090,00	22 785 090,00	15 490 828,28		
Естония	Период 2007— 2013 г.	84 568 039,00	84 568 039,00	54 336 527,77	100,00 %	64,25%
	Финансова година: 2013 г.	15 488 132,00	15 488 132,00	12 107 723,59		
Ирландия	Период 2007— 2013 г.	42 266 603,00	42 266 603,00	33 467 120,83	100,00 %	79,18%
	Финансова година: 2013 г.	7 350 203,00	7 350 203,00	0,00		
Гърция	Период 2007— 2013 г.	207 832 237,00	207 832 237,00	145 700 703,39	100,00 %	70,10%
	Финансова година: 2013 г.	29 020 837,00	29 020 837,00	50 836 540,00		
Испания	Период 2007— 2013 г.	1 117 001 406,00	1 117 001 406,00	666 766 521,03	100,00 %	59,69%
	Финансова година: 2013 г.	164 369 114,00	164 369 114,00	67 686 522,28		
Франция	Период 2007— 2013 г.	213 025 429,00	213 025 429,00	131 616 673,94	100,00 %	61,78%
	Финансова година: 2013 г.	32 728 219,00	32 728 219,00	34 523 047,25		
Хърватия	Период 2007— 2013 г.	8 700 000,00	8 700 000,00	2 175 000,00	100,00 %	25,00%
	Финансова година: 2013 г.	8 700 000,00	8 700 000,00	2 175 000,00		
Италия	Период 2007— 2013 г.	414 060 995,00	414 060 995,00	240 995 602,39	100,00 %	58,20%
	Финансова година: 2013 г.	63 740 728,00	63 740 728,00	77 515 835,93		
Кипър	Период 2007— 2013 г.	19 724 418,00	19 724 418,00	15 546 048,76	100,00 %	78,82%
	Финансова година: 2013 г.	2 987 900,00	2 987 900,00	65 839,24		
Латвия	Период 2007— 2013 г.	125 015 563,00	125 015 563,00	102 422 830,92	100,00 %	81,93%
	Финансова година: 2013 г.	22 451 354,00	22 451 354,00	16 022 380,73		
Литва	Период 2007— 2013 г.	54 713 408,00	54 713 408,00	39 794 284,68	100,00 %	72,73%
	Финансова година: 2013 г.	9 332 205,00	9 332 205,00	11 169 512,89		
Люксембург	Период 2007— 2013 г.	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	Финансова година: 2013 г.	0,00	0,00	0,00		
Унгария	Период 2007— 2013 г.	34 769 572,00	34 769 572,00	25 655 937,59	100,00 %	73,79%

	Финансова година: 2013 г.	6 540 370,00	6 540 370,00	4 216 277,97		
Малта	Период 2007— 2013 г.	8 372 329,00	8 372 329,00	4 493 345,49	100,00 %	53,67%
	Финансова година: 2013 г.	1 645 221,00	1 645 221,00	1 630 914,58		
Нидерландия	Период 2007— 2013 г.	48 578 417,00	48 578 417,00	27 186 099,98	100,00 %	55,96%
	Финансова година: 2013 г.	7 358 771,00	7 358 771,00	5 982 530,89		
Австрия	Период 2007— 2013 г.	5 259 318,00	5 259 318,00	4 722 272,76	100,00 %	89,79%
	Финансова година: 2013 г.	790 279,00	790 279,00	347 511,09		
Полша	Период 2007— 2013 г.	734 092 574,00	734 092 574,00	390 177 612,90	100,00 %	53,15%
	Финансова година: 2013 г.	126 330 307,00	126 330 307,00	116 130 228,87		
Португалия	Период 2007— 2013 г.	226 746 668,00	226 746 668,00	146 115 817,00	100,00 %	64,44%
	Финансова година: 2013 г.	36 914 101,00	36 914 101,00	34 325 919,48		
Румъния	Период 2007— 2013 г.	196 181 626,00	196 181 626,00	87 676 530,55	100,00 %	44,69%
	Финансова година: 2013 г.	45 362 301,00	45 362 301,00	55 376 542,06		
Словения	Период 2007— 2013 г.	21 640 283,00	21 640 283,00	13 481 826,73	100,00 %	62,30%
	Финансова година: 2013 г.	3 071 793,00	3 071 793,00	4 345 441,02		
Словакия	Период 2007— 2013 г.	12 898 749,00	12 898 749,00	8 304 073,77	100,00 %	64,38 %
	Финансова година: 2013 г.	2 543 929,00	2 543 929,00	3 133 897,42		
Финландия	Период 2007— 2013 г.	39 448 827,00	39 448 827,00	27 428 599,57	100,00 %	69,53%
	Финансова година: 2013 г.	5 975 800,00	5 975 800,00	5 086 898,73		
Швеция	Период 2007— 2013 г.	54 664 803,00	54 664 803,00	35 167 059,56	100,00 %	64,33%
	Финансова година: 2013 г.	8 280 751,00	8 280 751,00	10 167 185,03		
Обединено кралство	Период 2007— 2013 г.	134 201 597,00	134 201 597,00	62 339 357,56	100,00 %	46,45%
	Финансова година: 2013 г.	23 710 811,00	23 710 811,00	10 392 606,72		
Общо	Период 2007— 2013 г.	4 200 086 669,00	4 200 086 669,00	2 496 433 244,66	100,00 %	59,44%
	Финансова година: 2013 г.	691 507 712,00	691 507 712,00	546 776 766,15		